CARTEA FACERII, CREAREA LUMII SI OMUL INCEPUTURILOR - de Ieromonah Serafim Rose

- Extrase -

ÎNTREBĂRI SI RĂSPUNSURI
Din cursul despre Cartea Facerii (1981 si 1982) - Parintele Serafim Rose

1. Vârsta pământului

STUDENT: După cronologia biblică, pământul are cam 7500 de ani vechime; dar după evolutionisti, si chiar după istoria predată în licee, pământul are miliarde de ani vechime. Cum explicati acest lucru ?

Parintele SERAFIM: Avem câteva cărti pe această temă, pe care vi le voi arăta. Există destui oameni care, în ultimii zece sau douăzeci de ani, au început să contraatace pe cei ce sunt extrem de siguri de această teorie. Există un grup în San Diego numit Institutul de cercetări creationiste si un altul în Michigan, numit Societatea pentru cercetarea creatiei. Ei au dat la iveală câteva cărti de stiintă care examinează problema: pe ce temei fac oamenii aceste prezumtii despre milioanele si miliardele de ani ? Se dovedeste că teoria contine mult mai multe ipoteze decât fapte.

Există o carte scrisă de un evolutionist, intitulată *Cum s-a alcătuit scala timpului preistoric* (The Growth of a Prehistoric Time Scale), in care autorul (William B.N. Berry) admite că pentru a interpreta milioanele si miliardele de ani trebuie presupus că fiintele fosilizate din nivelurile inferioare de roci sunt strămosii evolutivi ai celor din nivelurile superioare. Dar se întâmplă adeseori ca aceste straturi să fie în ordine gresită după teoria evolutionistăstraturile cu organisme mai primitive se află în partea de sus.

Prin urmare, este la fel ca în vremea lui Copernic. Pe-atunci exista interpretarea ptolemeică a miscării corpurilor ceresti, potrivit căreia soarele planetele si stelele se învârteau toate în jurul pământului. S-a pus întrebarea- de ce oare planetele nu corespund cu stelele ? Unii antici ziceau că aceasta se datorează faptului că se află în sfere diferite. Adică stelele sunt mai îndepărtate iar planetele mai apropiate; deci planetele par a se deplasa mai iute Dar atunci de ce uneori planetele merg înainte iar alteori înapoi ? Pentru explicarea miscării lor astronomii ptolemeici trebuiau să spună că ele se rotesc fiecare în jurul alteia, într-o miscare foarte complexă de cicluri si epicicluri oscilând în jurul pământului. Unele merg înapoi, altele alcătuiesc cifra opt'

Urmărirea miscărilor planetelor după modelul ptolemeic devenise atât de complicată, încât lui Copernic i-a venit ideea că poate toate acestea sunt gresite - poate că pământul si planetele se miscau în jurul soarelui. A început să facă socoteli pomind de la această idee, iar teoria lui s-a dovedit mult mai simplă. Până la urmă am ajuns să acceptăm că teoria lui era cea adevărată.

Asemeni astronomilor ptolemeici, evolutionistii ce studiază straturile care contin fosile descoperă adesea că ele sunt cu susul în jos, în ordinea gresită, sau prea apropiate între ele conform ideilor evolutioniste. Ei numesc aceste lucruri "disconformităti", "paraconformităti" sau "pseudo-conformităti". Ei trebuie să găsească justificări pentru faptul că totul este în ordinea gresită. Dacă îi întrebi de unde stiu care e ordinea corectă, vor admite că singurul motiv după care cunosc ordinea corectă este faptul că stiu că evolutia e adevărată.[Vezi W.B.N. Berry, Growth ofa Prehistoric Time Scale, ed. cit., p. 42.] Vedeti, este ceva necurat la mijloc. Ar trebui să dovedească teoria, iar pentru a dovedi teoria trebuie să pornească de la ea. Deci nu este ceva atât de concret pe cât se spune.

Creationistii stiintifici, cum îsi spun ei însisi, au câteva cărti interesante despre dovezile vechimii pământului.[Principalele cărti la care făcea referintă Părintele Serafim sunt Potopul din Cartea Facerii (1961) si Creationismul stiintific (1974), ambele de Dr. Henry Morris.] Depinde doar de felul dovezilor de care te servesti. Este o ceva foarte ipotetic. Nu este nici pe departe la fel de clar precum Cartea Facerii.

2. Datarea cu Carbon 14

STUDENT: Ce ne puteti spune despre sistemul de datare cu Carbon 14 ?

Părintele SERAFIM: Datarea cu carbon se foloseste doar pentru substante organice. Perioada de înjumătătire al Carbonului 14 este de 5700 de ani, deci e limpede că această metodă nu poate merge prea departe în urmă. Unii cred că se poate ajunge cu ea până la 20 000 de ani sau mai mult, dar aceasta ar implica atât de multe presupuneri, încât nu poate fi precisă. Chiar apărătorii ei spun că te poti încrede în ea cam până la 3000 de ani în urmă, dar, dacă se merge mai departe, devine din ce în ce mai putin demnă de încredere. Sistemul se bazează pe un întreg set de presupozitii.

[Robert Lee, redactor sef adjunct la revista Anthropologîcal Joumal of Canada, scrie despre incertitudinea datarii cu radiocarbon: "Problemele metodei de datare cu radiocarbon sunt incontestabil adânci si serioase. în ciuda celor 35 de ani de perfectionare tehnologică si unei mai bune întelegeri, principiile ce stau la baza metodei au fost putemic puse la îndoială... Continuarea folosirii metodei depinde de un demers de tipul Ťîndreptării pe parcursť, permitând aici o contaminare, dincolo o fractionare si ajustare ori de câte ori este posibil. Astfel că nu e de mirare că cel putin jumătate din datari sunt respinse. E de mirare faptul că cealaltă jumătate ajunge să fie acceptată. [...] Indiferent cât de Ťutilăť este, totusi metoda radiocarbonului nu este capabilă să ofere rezultate precise si demne de încredere. Există mari discrepante, cronologia e neuniformă si relativă, iar datele acceptate sunt de obicei datele selectate" ("Radiocarbon, Ages in Error", în Anthropological Joumal of Canada, vol. 19, nr. 3, 1981, pp. 9; 29).]

Conform specialistilor, cel mai de încredere sistem de datare nu este ra diocarbonul, ci datarea după inelele de crestere a copacilor [dendrocronologie]. Recent s-au putut testa o întreagă serie de lucruri, comparându-se datele sistemului radiocarbon cu datele oferite de cercurile copacilor, si s-a descoperit că metoda datării cu radiocarbon se abătea mult mai mult decât se credea. Calculele după inelele copacilor aveau tendinta să dea vârste mai mari cu câteva secole decât cele cu radiocarbon. Alte metode radiometrice se folosesc pentru a obtine vârste de milioane si miliarde de ani: metoda potasiu-argon etc. Si aceste metode se bazează pe tot felul de idei preconcepute; trebuie să accepti acele idei preconcepute înainte ca sistemul să "functioneze".

[Datarea cu radiocarbon de bazează pe un alt set de presupuneri decât celelalte metode. Pentru o scurtă trecere în revistă a acelor presupuneri vezi Henry M. Morris, Scientlfic Creationisin, op. cit., pp. 140-49; 162-67.]

Toate pornesc de la presupunerea că nu a existat vreo contaminare de-a lungul secolelor între un element si celălalt, si că nici unul dintre elementele fmale [componentele "fiice"] nu a fost prezent la început. Evolutionistii nu stiu aceste lucruri; ei presupun că totul era uniform, de la zero până la ceea ce cunoastem acum. Dacă lucrul acesta e adevărat, iar rata schimbării a fost uniformă, atunci putem calcula vârsta fosilelor oarecum precis; dar dacă nu e adevărat, întregul sistem poate fi foarte departe de realitate. Au existat greseli notorii. Oamenii au făcut teste radiometrice asupra unor roci care se formaseră de putin timp, si au ajuns la vârste de până la trei miliarde de ani.

3. Straturile geologice

STUDENT: Ce ne puteti spune despre diferitele straturi, precum cele din Marele Canion, despre care se presupune că s-au depus cu o anume periodicitate ?

Părintele SERAFIM: Exista o vastă problematică stiintifică legată de straturi. Straturile nu au etichete care să spună: "Eu am cinci milioane de ani vechime; eu am zece milioane de ani vechime". Există o carte excelentă pe această temă, Potopul din Cartea Facerii (The Genesis Flood) de Henry Morris, în care el interpretează straturile în termenii unei singure catastrofe, adică Potopul lui Noe. Prezentarea este stiintifică. O puteti cerceta si puteti vedea dacă are sau nu dreptate.

Cred că ar trebui ca mai multi oameni să privească ambele fete ale medaliei si să vadă care model are mai mult sens. In foarte multe privinte modelul evolutionist are lipsuri în ceea ce priveste straturile; de fapt, chiar evolutionistii însisi ti-ar spune, probabil, acelasi lucru. Intrebarea este: oare celălalt model este mai corect ?

Când se ajunge la ceva de felul straturilor, este vorba, desigur, de o problemă stiintifică. Depunerea straturilor este, evident, un proces stiintific ce a avut loc în timp.

[Una dinti-e cele mai interesante cercetări în domeniu a fost făcută de geologul francez Guy Berthault, întâi la Institute de Mechanique des Fluides din Marsilia, iar apoi la laboratorul hidraulic de la Colorado University's Engineering Research Center. "începand din 1985", scrie Richard Milton, "Berthault a realizat o serie de experimente de laborator ce cuprindeau vărsarea unor sedimente în niste recipiente mari cu apă în miscare, pentru a studia structura internă a straturilor si felul cum are loc stratificarea... Berthault a descoperit că... sedimentele se asezau la fund aproape imediat, dar particulele fine erau separate de particulele mai mari de curentul apei, dând impresia de straturi... Rezultatele au fost publicate de către Academia Franceză de Stiinte în 1986 si 1988 si au fost prezentate la Congresul national al sedimentologilor de la Brest în 1991... Lucrările de laborator nu au fost făcute izolat, ci au fost suplimentate cu observatii pe teren ale unor dezastre naturale precum inundatia de la Bijou Creek, Colorado, din 1965, formatiile sedimentare ce au urmat eruptiei de la Mount St. Helens din 1980, ca si forajele marine făcute de vasul Glomar Challenger în 1975... După Berthault, ŤExperimentele contrazic ideea lentei construiri a unui strat după altul. Scala temporală se reduce de la sute de milioane de ani la una sau două catastrofe ce produc aproape instantaneu stratificăriť [Berthault, Compte-Rendus Academie des Science II, 3 decembrie 1986, 16 februarie 1988]. Aceste cuvinte aparent inocente vestesc moartea ideii că existenta miilor de metri de sedimente este in sine o dovadă in favoarea unei vârste mari a pământului" (Milton, Shattering the Myths ofDarwinism, ed. cit., pp. 77-78). (n. ed.)]

Prin urmare, este altceva decât cele Sase Zile ale Facerii - este vorba despre ceea ce a avut loc după cele Sase Zile. Este un lucru supus dezbaterii stiintifice.

4. O chestiune de modele

Părintele SERAFIM: Savantii dispun de ceea ce se cheamă modele. Ieri am vorbit de modelul ptolemeic - în care pământul e centrul universului, iar toate stelele si planetele se învârt în jurul pământului. Intrucât, după cum se poate observa, planetele se miscă în jurul pământului cu viteze diferite de ale stelelor, trebuia ca astronomii ptolemeici să aibă teorii despre felul cum mergeau înapoi si înainte, formau cifra opt etc. Cum puteti vedea chiar acum, în ultimele sase luni sau cam asa, Saturn si Jupiter au fost pe cer împreună. Dacă le-ati fi observat, ati fi putut vedea cum la început una mergea înainte, apoi amândouă au mers înapoi, apoi Saturn a devenit mai palidă iar Jupiter mai strălucitoare. După modelul copernican se poate explica de ce se întâmplă asa, fiindcă ele sunt în faze diferite în orbitele pe care se rotesc în jurul soarelui. Din punctul nostru de vedere ele par a se apropia, când de fapt ele nu fac decât să se rotească în jurul soarelui. Un alt exemplu e Venus. Chiar acum Venus a devenit încă o dată luceafăr de seară în jos, la orizont.

Acum câteva luni era luceafăr de dimineată - fiind deja acolo în zori înainte de răsăritul soarelui.

Modelul ptolemeic a fost dovedit deficitar fiindcă nu explica faptele la fel de bine ca modelul copemican. Copemic a spus că, dacă interpretăm pământul si celelalte planete ca rotindu-se în jurul soarelui, atunci toate miscările capătă sens; adică sunt foarte usor de explicat matematic. Până la urmă acest lucru a fost acceptat. Astăzi, calculând conform modelului copemican, putem trimite nave spatiale până aproape de Saturn fără să gresim; de fapt este chiar ceva uimitor de precis. Pare deci evident că toate planetele se învârt în jurul soarelui, chiar dacă, după observatiile noastre, soarele se roteste in jurul pământului.

Prin urmare, este foarte important ce model adoptăm. în cursul de fată vom studia modelul patristic despre cele Sase Zile ale Facerii.

5. Originea corpurilor ceresti (cosmogonia patristica)

Părintele SERAFIM: Relatarea Cărtii Facerii despre Ziua a Patra a Facerii este greu de adaptat ideilor obisnuite despre univers, fiindcă Scriptura si Sfintii Părinti afirmă cu certitudine că soarele a fost creat în acea Zi, după ce pământul, plantele si copacii existau deja. Mai mult, Părintii spun că soarele, luna si stelele (ca si toate găurile negre si tot ce se mai află în spatiu) au fost create în Ziua a Patra într-o clipită. Dumnezeu a făcut

un semn cu mâna si toate au luat fiintă, la distante de triliarde de mile. Bineînteles că Dumnezeu este mai mare decât universul, deci de ce nu ar fi fost în stare să facă acest lucru ? Pentru el nu e deloc greu.

Aceasta dă o cu totul altă perspectivă asupra lumii. E o întreagă cosmogonie - explicarea începutului lucrurilor.

Cosmogonia evolutionistă modernă, popularizată de oameni precum Carl Sagan, sustine că a existat un punct care a avut un "big-bang", iar apoi totul s-a dezvoltat din el fără nici un Dumnezeu.

[Omul recunoscut a fi "părintele" cosmogoniei Big-Bang-ului a fost Abatele George Lemaître (1894-1966), un preot iezuit. Intr-o zi a anului 1931, pe cand citea un articol despre originea si sfârsitul lumii, i-a venit ideea că universul a explodat si apoi a evoluat dintr-un "atom primordial". Contemporan cu colegul său iezuit Teilhard de Chardin, el a încercat să facă pentru astronomie ceea ce Teilhard făcuse pentru biologie: să creeze o sinteză a crestinismului cu conceptia evolutionistă a stiintei moderne. Desigur că "atomul primordial" este echivalentul cosmogonic al "supei primordiale" a lui Darwin (din care se presupune că a apărut si a evoluat viata). "Ideea de evolutie", scria Lemaître, "a jucat un rol important în dezvoltarea astrofizicii... Evolutia lumii poate fi asemuită cu un spectacol de artificii ce tocmai s-a încheiat" (C.G. Lemaître, The Primeval Atom, D. Van Nostrand Company, New York, 1950, pp. 87, 78). (n. ed.)]

Dacă crezi acest lucm, este firesc să crezi că cel mai mare corp, soarele, a apărut primul, iar apoi a făcut să apară cumva pământul. Sunt tot felul de teorii despre cum a făcut acest lucru. Unii cred că soarele s-a format dintr-un nor de gaze si praf, iar căldura sa a făcut ca gazul să fie eliminat, rămânând numai praful, care s-a condensat si s-a răcit, formând planetele. Altii cred că soarele s-a ciocnit partial cu o stea călătoare, făcând gazele să fie smulse de pe suprafata solară, gaze care mai târziu s-au transformat în planete. Diferitele teorii sunt în întregime speculatii, fiindcă nimeni nu a fost acolo în acele momente, iar astfel de lucruri nu mai au loc în prezent. Poate că ele sunt în concordantă cu ceea ce credem noi că trebuie să fie adevărat, întrucât ni se pare că toate corpurile mai mari trebuie să fie anterioare celor mai mici. Dar după Cartea Facerii si după Sfintii Părinti, pământul - acest măruntis neînsemnat, această picătură din univers - a fost primul, iar grozavul soare a aparut după el.

Astăzi filosofilor atei le place să spună că dimensiunea relativă a pământului dovedeste că omul e doar o picătură pierdută în univers. Ei spun: "Pământul este atât de mic, iar universul atât de mare - deci evident universul e mai însemnat decât omul, iar Dumnezeu nu a făcut totul pentru om". Dar dacă gândesti în termenii celor spuse de Părinti - că soarele a fost făcut după ce pământul exista deja - atunci este limpede că totul a fost făcut pentru om.

STUDENT: în galaxia noastră există multi alti sori. Spun ceva Sfintii Părinti despre acesti sori ?

Părintele SERAFIM: Nu, fiindcă ei cunosteau mai putin despre alcătuirea universului decât stim noi acum. Pur si simplu nu există practic vreun motiv să vorbim prea mult despre ei, în afară de a spune că ei se află acolo si că i-a făcut Dumnezeu. Singuml loc unde stim că locuieste omul este numai acesta.

STUDENT: Există vreo contradictie între întelegerea ortodoxă a facerii lumii si faptul că există mai mult decât un soare ?

Părintele SERAFIM: Nu, fiindcă pentru noi există un singur soare.

STUDENT: Ceilalti sori sunt stele.

Părintele SERAFIM: Da. Pentru noi nu sunt sori. Soarele e un lucru deosebit, centrul vietii noastre, care ne dă lumină si căldură, pe lângă care crestem si fără de care nu putem trăi. Celelalte stele nu sunt pentru noi centrale, ca aceasta. Dacă ar exista alti sori, cu alte pământuri, lucrurile s-ar complica. Dar nu avem nici o dovadă că ceva de felul acesta ar fi adevărat.

Scripturile si Părintii privesc întotdeauna lucrurile asa cum se văd de pe pământ. Nu te poti plasa într-un loc ipotetic, în vreo altă galaxie, ca să te uiti înapoi spre pământ. Acesta e un mod cu totul abstract de a privi lucrurile, fiindcă noi nu ne aflam acolo, ci aici. Nouă ni s-a spus ceea ce avem nevoie să stim spre a ne mântui

sufletele, nespunându-ni-se nici măcar un singur lucm despre acesti alti sori, planete etc. Dacă ne-ar fi fost de folos să le stim, Dumnezeu ni le-ar fi spus.

Este totusi un lucru interesant: toate datele sondelor spatiale trimise către alte planete până acum parcă ne-ar da indicatii deliberate spre a ne arăta că pământul este locul vietii. Alte locuri sunt corpuri moarte.

STUDENT: Ce părere aveti despre speculatiile privitoare la fiintele de pe alte planete ?

Părintele SERAFIM: Oamenii care caută fiinte de pe alte planete intră în legătură cu o întreagă filosofie ocultă a vietii care vorbeste despre existenta unor fiinte superioare ce vin să ne salveze si să ne dea ajutor; nu trebuie decât să ne prostemăm în fata lor si ei ne vor da toate puterile de care avem nevoie. In fapt, toate miturile despre fiinte de pe alte planete corespund cu ceea ce stim despre diavoli si despre felul cum ei lucrează. Dacă începem să speculăm despre aceste fiinte si ne lăsăm cuprinsi de idei despre rase superioare de extraterestri - totul duce către diavoli. In afară de îngeri, singurul fel de fiinte inteligente despre care stim sunt diavolii.

6. Creationistii stiintifici

Părintele SERAFIM: Există o multime de scrieri în prezent privitoare la problema creatiei si evolutiei, problemă ce a devenit vitală mai ales în ultimii zece sau douăzeci de ani.

Recent a apărut un articol foarte părtinitor în revista Time, unde erau luati în râs cei ce sunt împotriva evolutiei, prezentati ca niste fraieri - imbecili ce se întorc la vremurile de dinaintea Procesului Maimutelor al lui Scopes, si asa mai departe.

["Darwin din nou pe banca acuzatilor - Creationistii Ťstiintificiť atacă teoria evolutiei", în rev. Time, 16 martie 1981, pp. 80-82. Articolul se încheia cu un citat din Theodosius Dobzhansky: "Nimic nu are sens în biologie, decât numai în lumina evolutiei." (n. ed.)]

Dar citirea scrierilor unora dintre creationisti este ceva foarte interesant. Există un grup in San Diego, numit Institutul de cercetări creationiste, care a scos câteva cărti foarte interesante. Una dintre ele se numeste "Creatia: realitătile vietii", abordând câteva dintre problemele stiintifice; o alta este despre fosile: "Evolutie ? Fosilele spun nu !" Există o carte excelentă cu titlul "Creationism stiintific", destinată a fi manual pentru licee. Mai există o carte bună si serioasă despre dinozauri, deloc greoaie. Ea nu pomeneste nimic despre evolutie, ci doar spune povestea dinozaurilor. Este o carte pentru oameni ce vor să citească fără să li se bage pe gât tot felul de ipoteze stiintifice.

Grupul de care am pomenit este foarte bun, căci nu încearcă să se ocupe de Biblie. Ei stiu că nu pot pătrunde în scolile publice dacă fac acest lucru, astfel că scot cărti (precum Creationismul stiintific) ce prezintă materialul dintr-un punct de vedere pur stiintific. Si nu îl prezintă doar ca niste antievolutionisti, ci prezintă două modele. Asa cum v-am vorbit despre modelul copernican fată in fată cu cel ptolemeic, ei prezintă modelul creationist fată în fată cu cel evolutionist, apoi pun întrebarea: care model explică mai bine faptele ? Cartea Creationismul stiintific dă o serie de fapte, apoi dă explicatia conform modelului creationist si conform celui evolutionist. Ei cred că modelul creationist are mai mult sens, căci evolutionistii sunt obligati să alcătuiască tot felul de "cicluri" si "epicicluri" spre a explica tot felul de lucruri stânjenitoare.

In 1960, celebrul film "Procesul maimutelor", despre procesul lui Scopes din 1925, a influentat puternic felul cum privea publicul larg dezbaterea creatie/evolutie. Filmul îl înfătisa pe faimosul avocat ateu Clarence Darrow ca pe un mare erou, întrucât apăra stiinta, progresul, viitorul omenirii s.a.m.d. Dar lucrurile nu stăteau chiar asa.

[în realitate, acest film (bazat pe piesa scrisă de Jerome Lawrence si Robert E. Lee) era o redare foarte departe de realitate a procesului si evenimentelor din jurul lui. în viata reală procesul lui Scopes nu a fost o actiune penală serioasă, ci o înscenare juridică folosită ca test de către A.C.L.U. John T. Scopes a fost un apărător voluntar, care nu a riscat nicidecum să ajungă la închisoare. Vezi Phillip E. Johnson, Defeating Darwinism by Opening Minds, ed. cit.,pp. 24-32.]

Dar după aparitia filmului multi oameni ce stăteau la îndoială în privinta evolutiei s-au cam speriat, fiindcă nu voiau să fie acuzati că sunt împotriva progresului si a stiintei.

Cu toate acestea, în ultimii douăzeci de ani s-au scris câteva tratate stiintifice foarte interesante pe această temă, punând în discutie numeroasele "dovezi" îndoielnice asupra evolutiei, dovezi ce sunt prezentate în manualele scolare ca adevăr si fapt real, dar, când le examinezi mai îndeaproape, descoperi că nu sunt realităti de fapt. De pildă, ei pun în discutie asa numitul fapt că embrionul uman recapitulează mostenirea sa evolutivă, că pe gât există fante branhiale etc. Dar dacă citesti orice manual evolutionist de azi despre embriologie, vei afla că acesta este un mit. "Pantele branhiale" nu au nimic de-a face cu evolutia sau cu recapitularea; pur si simplu asa se dezvoltă embrionul. De fapt, dezvoltarea creierului, nervilor, inimii etc. înăuntrul embrionului contrazice total modul cum ar trebui să aibă loc dacă ar trebui să fie recapitularea mostenirii evolutioniste.

Există o multime de lucruri despre evolutionism care, chiar dacă nu doresti să crezi din start una sau alta dintre păreri, te fac să te opresti, să-ti pui întrebări si să chibzuiesti mai mult asupra probelor pro si contra. La fel se întâmplă si cu sistemul datării radiometrice si cu interpretarea evolutionist-uniformistă a straturilor geologice. Există o carte excelentă a profesorului de geologie Henry Mords, numită Potopul din Cartea Facerii, ce încearcă să interpreteze straturile, vârsta ghetii etc. în termenii Potopului lui Noe. Cartea prezintă dovezi si este alcătuită foarte stiintific. Poti să o citesti si să fii sau nu de acord cu ea, dar este prezentată la nivel stiintific.

Institutul scoate lunar un buletin de informatii numit Acts and Facts, prezentând lucrările lor, si în fiecare număr există o mică completare ce tratează un aspect al evolutiei sau creatiei. Au avut numeroase dezbateri publice in cursul ultimilor cinci ani în universităti, care s-au bucurat de o bună participare; uneori au venit mii de studenti. Savantii creationisti sunt foarte bine pregătiti - au citit tot ce s-a scris recent - pe când savantii evolutionisti sunt adesea asa de încrezători în ei însisi, încât nu prea sunt la curent cu ultimele evenimente. Astfel că în ultimul număr al revistei Science, care e foarte evolutionistă, unul dintre articole spune că s-a ajuns într-o situatie asa de proastă în prezent - savantii evolutionisti sunt asa de prost pregătiti si predau studentilor asa de precar - încât nu ai decât să aduci un savant creationist cu trei sau patru fapte din ultiniii cinci ani, si-i va reduce la tăcere pe evolutionisti. Astfel că evolutionistii au început să se trezească si să-si spună că si-au neglijat datoria de a-si creste odraslele în spiritul cuvenit. Acum încearcă să-i educe mai bine, spre a se întoarce la principiile originare ale evolutiei.

7. Diferite idei evolutioniste

Părintele SERAFIM: Există o doză atât de mare interpretare personală cuprinsă în teoria evolutionistă, încât, dacă ceri evolutionistilor să-ti explice cum are loc evolutia, nu se pot pune de acord asupra unui singur răspuns. Ei obisnuiau să spună că evolutia are loc prin selectie naturală cuplată cu mutatiile: mici schimbări care, după un număr de generatii, duc în final la un nou fel de creatură. Dar se întâmplă că mutatiile sunt, în general, asa de dăunătoare, încât nu se poate explica nici un fel de progres prin mutatii. Chiar în prezent se discută aprins dacă nu ar trebui eliminat complet gradualismul darwinist si să se adopte o altă teorie. Ultima idee la care au revenit - o idee lansată în urmă cu patruzeci de ani - se numeste teoria "monstrului dătător de sperantă". Proeminentul genetician Richard Goldschmidt [de la Berkeley University of California] a lansat această idee fiindcă a văzut că cumularea selectiei naturale cu mutatia nu poate produce structuri complexe.

[Teoria a fost respinsă la început de darwinisti, în 1940, când a fost propusă pentru prima dată de Goldschmidt, dar a fost reabilitată în 1980 de evolutionistul Stephen Jay Gould de la Harvard, în cunoscutul său articol "Reîntoarcerea monstrului dătător de sperantă". (n. ed.)]

De pildă, nu poti explica ochiul printr-o serie de schimbări treptate, căci fie ai ochi, fie nu ai. Organismul care ar dobândi dintr-o dată retina sau altă parte a ochiului nu ar avea la ce să o folosească. Trebuie să se împerecheze cu o creatură cu aceleasi caracteristici, iar apoi caracteristica trebuie să se păstreze până ce se dezvoltă într-o formă superioară, ca in final să se dezvolte ochiul întreg. Pur si simplu acest lucru nu se poate întâmpla; nu are nici un sens. Ochiul trebuie să apară dintr-o dată întreg.

[In cartea sa The Blind Watchmaker (Ceasornicarul orb) (1985), apologistul neodarwinist Richard Dawkins a încercat să explice evolutia ochiului. Argumentele lui Dawkins au fost respinse cu probe de către biochimistul

Michael Behe în fecunda sa carte Darwin's Black Box (Cutia neagră a lui Darwin) (1996), ed. cit., pp. 15-22; 36-39. Phillip Johnson comentează: "A trece de la Dawkins la Behe este ca si cum ai trece din biblioteca copiilor în laborator" (Johnson, Objections Sustained, ed. cit., p. 54). (n. ed.)]

Prin urmare, Goldschmidt a sugerat că evolutia are loc în salturi - mutatii pe scară largă ce duc la un "monstru dătător de sperantă" care este în stare să supravietuiască si să se reproducă.

Goldschmidt a invocat această teorie spre a explica originea păsărilor. Aripa unei păsări e un lucru extraordinar. Dacă o reptilă are doar un os ce îi iese din spate, ea nu va fi prea bine adaptată supravietuirii. Ea trebuie să aibă două aripi întregi care functionează, si trebuie să existe un mascul si o femelă cu acelasi fel de aripi ca să le poată reproduce. Deci ideea "monstrului dătător de sperantă" sugera că o reptilă a depus un ou din care a iesit o pasăre ! Oamenii se întorc acum cu seriozitate la această idee si caută să găsească un acord între ea si darwinism, dându-si seama că micile schimbări nu pot produce structuri extrem de complexe.

[Un alt motiv pentru care paleontologul Stephen Jay Gould voia să reabiliteze teoria "monstrului dătător de speranta" era nevoia de a argumenta lipsa speciilor intermediare din arhiva fosiliferă. Revizuirea teoriei lui Goldschmidt de către Gould, numită "echilibru punctual", este dezbătută în mod curent de către evolutionisti. Vezi Johnson, Darwin on Trial, ed. cit., pp. 32-44 si Denton, Evolution: A Theory in Crisis, ed. cit., pp. 192-95. (n. ed.)]

Ideile de acest fel trebuie discutate de savanti, dar si pentru noi este interesant să stim despre ce anume discută.

8. Limitele schimbării biologice

Părintele SERAFIM: Oricare dintre speciile existente încă în prezent în jurul nostru descinde, într-o succesiune neîntreruptă, din acelasi fel de creaturi din trecut. Sunt multe specii ce nu mai există azi; dar până la stingerea lor au rămas acelasi fel de făpturi care erau de la început.

Inăuntrul fiecărui fel de creaturi se pot observa numeroase schimbări. De pildă, coteiul si ciobănescul german provin din acelasi fel, dar rămân tot câini, si se pot împerechea si reproduce. La fel se întâmplă si cu "rasele" de oameni: desi arată foarte diferit, toate tin de acelasi fel.

Cei ce îsi spun creationisti nu sustin că nu există schimbări. Există o multime de schimbări în natură, dar toate au loc între anumite limite. Iată întreaga problematică a dezbaterilor despre evolutie si creatie: sunt oare limitele bine definite după "gen" - care poate să nu fie exact acelasi lucru cu "specia" - ori totul provine dintr-un glob originar de materie organică ce s-a dezvoltat, dând toate felurile de lucruri. Tot ceea ce stim în prezent despre codul genetic pare a fi împotriva ideii din urmă. Un organism nu poate "evolua" în ceva ce nu se potriveste cu codul său genetic[Adică ceva aflat in afara marjei de variatie specificate de ADN pentru acel organism anume. (n. ed.)]. In prezent o mare parte din discutiile dintre evolutionisti se învârt in jurul întrebării cum este posibil acest lucru. Noi încă nu am aflat cum.

[Cartea cea mai bună pe această temă este Not by Chance ! (Nu întâmplător !) de Dr. Lee Spetner, expert în codul genetic. (n. ed.)]

9. "Evolutia umană"

STUDENT: Ce credeti despre oamenii fosili care au fost descoperiti ?

Părintele SERAFIM: In ultimii ai au apărut o multime de teorii. In Africa, sotii Leakey făceau tot felul de descoperiri în fiecare an. Bineînteles că fiecare persoană ce face descoperiri doreste ca "omul" său să fie strămosul întregii omeniri; astfel că vrea să răstoarne toate ideile anterioare, să aducă una nouă si să pretindă că el a găsit "veriga lipsă". Asa că luăm întotdeauna cu prudentă spusele acestor oameni.

In 1959 Louis si Mary Leakey au descoperit un craniu al unei specii stinse de maimute, Australopithecus ("Maimuta sudică"), despre care toată lumea a presupus că era maimuta-strămos pentru toti oamenii fosili - Homo erectus etc. Cinci ani mai târziu ei au anuntat că au descoperit fosile umane în acelasi strat cu cele ale Australopithecului.

[Statutul de maimută dispărută al Australopithecului a fost stabilit încă din 1954 prin anatomie comparată de către zoologul Solly Zuckerman. Faptul că oameni adevarati au trăit în acelasi timp cu australopithecii indică faptul că acestia din urmă nu au nimic de-a face cu originea omului. In urma descoperirilor sotilor Louis si Mary Leakey, fiul lor Richard Leakey a descoperit si el fosile de Australopithecus si Homo erectus în acelasi strat. (n. ed.)]

Intrucât s-au găsit si unelte de piatră, ei si-au numit noua descoperire Homo habilis sau "Omul îndemânatic".

["Din 1964 încoace", scrie Richard Milton, ,homo habilis a fost reevaluat si s-a sugerat că unul din oasele mâinii este o bucată de vertebră, că alte două oase ar fi putut apartine unei maimute ce trăia în copaci, si că alte sase provin de la un ne-humanoid neidentificat. Dar oricare ar fi meritele descrierii originare, ramâne faptul că Homo habilis este o fiintă umană - nu veriga lipsă. S-a calculat că Homo habilis avea un creier mic: poate doar jumătate din mărimea celui al oamenilor moderni obisnuiti. Dar, asa cum a arătat Dr. A..T. White, habilinele erau si mici de statură, astfel că creierul lor nu era mic în raport cu marimea corpului, flind mai curând asemeni pigmeilor moderni.

Intr-adevăr, unul din aspectele hazlii ale descoperirii lui Homo habilis este acela că în timp ce darwinistii îsi concentrau atentia să interpreteze oasele degetelor si vertebrele la Olduvai Gorge (locul unde s-au descoperit fosilele lui Homo habilis), încercând să alcătuiască scrisorile de acreditare ale acelei creaturi ca fiind veriga lipsă, se pare că au trecut cu vederea faptul că la numai câteva sute de mile spre vest, în pădurile Zairului, se află populatia Mbuti, care au de obicei doar - patru picioare si sase inci - înăltime si, ca statură, mărime a creierului si chiar ca mod de viată sunt comparabili cu Homo habilis. Dar acesti Mbuti sunt oameni modemi în toată puterea cuvântului, cu exceptia faptului că nu se uită la documentare TV si nu primesc premii de la societătile de finantare a stiintei" (Shattering the Myths of Darwinism, ed. cit., pp. 206-207). Vezi si Lubenow, Bones of Contention, ed. cit., pp. 157-166. (n. ed.)]

Acest lucru a întors pe dos întregul scenariu al evolutiei umane, fiindcă în teoria evolutionistă un strămos nu se poate găsi în acelasi strat cu descendentii săi. Si Homo erectus a fost scos din locul său si plasat după Homo habilis; iar acum se spune că fiintele umane ce au folosit unelte de piatră au trăit în urmă cu două milioane de ani.

Bineînteles că toate aceste lucruri sunt doar presupuneri. Există atâtea lipsuri si dificultăti in feluritele teorii, încât fiecare evolutionist încearcă mai mult să-si impună propriile pretentii.

Există chiar si mistificări de-a dreptul. Când studiam zoologia la facultate, în anii 1950, una dintre dovezile evolutiei omului era "Omul de Piltdown". începând din 1890, a existat o căutare concertată pentru a se găsi veriga lipsă, despre care se credea că ar fi jumătate maimută si jumătate om. Asa că, în 1911, un englez istet pe nume Charles Dawson a luat un craniu uman, l-a combinat cu osul maxilar al unei maimute si a completat dintii de maimută. Un an mai târziu Teilhard de Chardin a descoperit si caninul care lipsea. Cu maxilarul său foarte primitiv si craniul foarte avansat, acest "Om de Piltdown" a fost socotit a fi un strămos evolutionist al omului. Unii savanti l-au pus la îndoială si au avut discutii aprinse, dar marea majoritate l-au acceptat. In sfârsit, in 1950, niste savanti l-au testat cu metoda de datare cu Carbon 14, care dă rezultate destul de precise până pe la 2000-3000 de ani vechime. Ei au descoperit că o parte era mai veche, iar cealaltă era mai nouă, astfel că s-a dovedit că erau două creaturi diferite.[în 1982, imediat după moartea Părintelui Serafim, s-a descoperit că maxilarul apartinea cu sigurantă unui urangutan. (n. ed.)] Prin urmare, totul a fost discreditat.

STUDENT: Ce ne puteti spune despre descoperirile craniilor omului de Neanderthal ?

Părintele SERAFIM: în prezent se acceptă că Omul de Neanderthal este Homo erectus: aceeasi specie cu omul, dar altă varietate - nu mult mai diferită fată de om decât este englezul de chinez.

[La sfârsitul anului 1980 câtiva evolutionisti au sugerat ca omului de Neanderthal să i se redea vechea denumire de Homo neanderthalensis. Totusi chiar si acestia admiteau că neanderthalienii erau contemporani cu fiintele umane moderne si se puteau încrucisa cu ei. Vezi Lubenow, Bones of Contention, ed. cit., p. 68. (n. ed.)]

De fapt, oamenii fosili sunt foarte putin numerosi. Si, desigur, totul se bazează pe felul cum interpretezi: este om sau maimută ?

[Richard Leakey îsi citează colegul paleontolog David Pilbeam care spunea: "Dacă ai aduce un om de stiintă inteligent dintr-o altă disciplină si i-ai arăta slabele dovezi pe care le-am găsit, cu sigurantă că ti-ar zice: Las-o baltă; nu prea ai cu ce să mergi mai departe. Desigur, nici David si nici altii dintre cei implicati în cercetarea omului nu pot urma acest sfat, dar rămânem deplin constienti de pericolele de a trage concluzii din probe atât de incomplete" (Richard E. Leakey, The Making ofMankind, Michael Joseph, Londra, 1981). (n. ed.)]

Nu este chiar simplu să găsesti ceva între cele două specii. Pe nici o fosilă pe care o vezi, fie că e a oamenilor "primitivi" sau a maimutelor "avansate", nu scrie "Eu sunt strămosul oamenilor de azi". Deci nu poti spune dacă e strămos, văr sau nici un fel de rudă. Depinde cum interpretezi. Până acum nu există de fapt vreun om vechi convingător care să arate cu adevărat ca si cum ar fi intermediar între om si maimută. Există diferite feluri de oameni fosili, unii "primitivi", unii cu cranii mari, unii cu cranii mici; dar nu se deosebesc între ei mai mult decât se deosebesc diferitii oameni ce trăiesc în prezent. Deci cei ce trebuie să aducă dovezi în acest caz, cred eu, sunt aceia care vor să dovedească că unul se trage din celălalt.

Desigur că toată problema descendentei unuia din celălalt ridică o multime de întrebări fată de textul Facerii - de pildă, despre genealogii. Dacă omul are milioane de ani vechime, trebuie să alcătuiesti niste uriase epicicluri spre a rezolva genealogiile Patriarhilor. Unii chiar spun că Patriarhii nu sunt persoane adevărate: ei ar fi în realitate doar niste denumiri pentru mari perioade de timp.

10. Limitele investigatiilor stiintifice

STUDENT: Nu sunt surprins când spuneti că ideile despre evolutia umană se schimbă, pe măsură ce se descoperă mai multe lucruri ce contribuie la teoria evolutiei. Până la urmă vom vedea cum întreaga imagine a evolutiei iese la lumină.

Părintele SERAFIM: Totul depinde de premisele de la care pornesti, fiindcă adeseori premisele sunt foarte puternice.

STUDENT: Vreau să spun că în general, în stiintă, ei merg cu o teorie, apoi descoperă că presupunerile lor erau incorecte, asa cum ati spus. Apoi sunt nevoiti să-si schimbe teoria, iar acest lucru este un pas, un spor de cunoastere în stiintă.

Părintele SERAFIM: Da. Există unele puncte slabe si în teoria evolutiei însăsi, asa cum se înfătisează astăzi. Desigur, trebuie să întelegem că si cuvântul acesta are mai multe întelesuri. Evolutia unei anumite varietăti de cintezoi sau asa ceva - nu are legătură cu discutia noastră. Este vorba doar de o schimbare înăuntrul aceleiasi firi. Dar evolutia ca teorie despre originea lumii - acest lucru e dincolo de domeniul stiintei. Este o speculatie despre începuturi, la fel ca anticele speculatii grecesti despre infinitatea lumii sau existenta ei vesnică etc.

Spre a putea să accepti teoria evolutionistă despre origini, asa cum e prezentată de obicei în prezent, trebuie să accepti că cele Sase Zile ale Facerii nu sunt o lucrare suprafirească, adică o lucrare de tip diferit fată de ceea ce se întâmplă în prezent. După tâlcuirea Bisericii, este o mare deosebire: au existat Sase Zile ale Facerii, în care Dumnezeu a făcut întreaga lume, lucru pe care nu îl mai face defel astăzi. Deci nu se poate deduce cum anume au fost. Probabil că poti face deductii cel mult până în acel punct, dar nu poti deduce cum a fost cu adevărat începutul. Deci cred că în această privintă savantii ar trebui să fie mult mai putin dogmatici în felul cum privesc si discută despre începutul însusi.

Textul Facerii arată foarte clar că cele sase lucrări au fost cu totul în afara sferei cunoasterii noastre de azi. Nu putem sti nimic despre ele, afară de ceea ce Dumnezeu însusi a ales să ne descopere. Tocmai de aceea as zice că savantii rămân pe dinafară când încearcă să deducă începutul din ceea ce se întâmplă în prezent. Poti duce ideea uniformistă (adică faptul că toate s-au petrecut cu aceeasi viteză cu care se întâmplă acum) până la un anumit punct - poate până la câteva mii de ani. Mai departe este foarte îndoielnic că totul s-a petrecut mereu în mod constant.

11. Cronologia biblica

STUDENT: Stim oare cât de vechi este pământul după cronologiile biblice ?

Părintele SERAFIM: Problema este controversată. Textul grecesc (Septuaginta) si textul ebraic (masoretic) al Facerii sunt diferite. După Septuaginta, lumea are cam 7500 de ani vechime;594 după textul ebraic, are cam 6000 de ani vechime. Este o discrepantă evidentă. Cum putem rezolva probleme de acest tip ? Părintii admit că poate exista o oarecare greseală care să se fi transmis; pot fi simple greseli de copiere etc. Fericitul Augustin are un întreg capitol despre acest lucru.[Fer. Augustin, Cetatea lui Dumnezeu 15.13. (n. ed.)] Poate că unii copisti au adăugat sau au scos ici si colo câte o sută de ani atunci când au copiat textul. Părintii admit că în Scriptură pot fi mici greseli. Nu există nici o învătătură patristică care să spună că trebuie să definim lumea ca având exact 7490 de ani vechime. Poate fi ceva mai mult sau ceva mai putin: nu este ceva atât de important.

Dar faptul că Adam a trăit acum sapte sau opt mii de ani, sau a trăit în urmă cu milioane de ani - aceasta este o întrebare importantă. Este un subiect însemnat ce influentează întregul text al Facerii. Trebuie să întelegem cine a fost Adam - dacă a fost sau nu o persoană s.a.m.d. Dacă a trăit în urmă cu milioane de ani, apar o grămadă de întrebări pe care trebuie să ti le pui despre felul cum omenirea a interpretat traditia începând de atunci.

12. Preexistenta sufletelor, reîncarnare si evolutie

STUDENT: De ce credea Origen că sufletul a coborât in timp din tărâmul duhovnicesc ?

Părintele SERAFTM: Se afla sub influenta unor filosofi care spuneau că materia este rea. Oamenii priveau în jur si vedeau că păcatele se produc din pricina cărnii, astfel a apărut ideea, mai ales între maniheisti si cei cu invătături similare, că materia însăsi este răul iar sufletul e un lucru nobil, întemnitat în materie. De aici au ajuns la ideea că sufletul a petrecut odinioară într-un alt tărâm.

STUDENT: De ce au coborât sufletele în materie dacă materia este rea ?

Părintele SERAFIM: După Origen, aceasta se datora faptului că au păcă tuit în acel alt tărâm. Este vorba de o conceptie dualistă asupra universului: există un aspect bun - sufletul, si unul rău - materia, trupul. Pe de altă parte, conceptia crestină vede sufletul si trupul laolaltă, cunoscând că trupul se va transfigura cu adevărat. De fapt, cum vom vedea când vom studia Cartea Facerii, trupul la început era diferit de felul în care a ajuns după cădere.

STUDENT: A fost oare influentat Origen de idei orientale ?

Părintele SERAFIM: Neîndoielnic. La Alexandria, unde trăia Origen, ve neau oameni din India care predau acolo. Unul dintre profesorii lui Origen era din India.

STUDENT: Ideea preexistentei sufletelor seamănă cu ceea ce învată hin duismul despre transmigrarea sufletelor si "reîncarnare".

Părintele SERAPTM: Corect.

STUDENT: Si ce legătură are cu evolutia ?

Părintele SERAFIM: Ideea aflată îndărătul cosmogoniei evolutiei este aceea ca totul provine dintr-un singur filament: la început a existat o singură picătură, din care provin toate vietătile: animale, insecte, plante etc. (Desigur, teoria are imense dificultăti, fiindcă trebuie să arăti cum anume, în acea pică-' tură originară, au apărut simultan codul genetic si mijloacele translatării sale; apoi trebuie să arăti cum s-a adăugat informatia spre a produce codul genetic pentru om si toate celelalte creaturi. Acest lucru nu a fost nicicând realizat.)

Ideea "reîncarnării" se aseamănă prin faptul că, după conceptia vechilor budisti, hindusi, greci si romani, ea cuprindea transmigrarea in diferite creaturi, fiare sălbatice, insecte si chiar plante. (în vremurile moderne oamenii au schimbat această idee: ei sustin că în "vietile anterioare" au fost fiinte umane, fiindcă nu le place ideea de a fi fost maimute sau copaci sau altoeva. Oamenilor le place să creadă că au fost Napoleon sau Iulius Cezar, dar nu le place să creadă că au fost o grindă de stejar pe undeva prin Roma. Se lingusesc pe ei însisi.)

Indeobste, putem spune că ideea că totul este una - ca un singur "Lant de Lumină" ce se împarte în diferite feluri de fiinte - nu este deloc acceptata de Sfintii Părinti. Ei spun că toate felurile de făpturi au fost prezente la început, iar sământa lor produce acelasi fel de făpturi până la sfârsitul vremii.

13. Natura Raiului

Părintele SERAFIM: înainte de a începe un nou capitol, poate cineva să facă un rezumat despre felul cum era Raiul pământesc ?

STUDENT: Nu este lumea materială asa cum o cunoastem noi, dar nici un tărâm intelectual, ci unul oarecum intermediar. E mai curând un loc fizic rarefiat.

Părintele SERAPIM: Da. Si era pe pământ sau în cer ?

STUDENT: Niciunde. Cred că era ridicat deasupra pământului.

Părintele SERAFIM: Da, dar de fapt la început era parte a pământului, chiar dacă era probabil pe un loc mai înalt. Iar acum ?

STUDENT: Este un loc care există în mod real, dar nu poti ajunge acolo într-un mod lumesc, geografic.

Părintele SERAFIM: A mai fost cineva acolo în ultimele mii de ani?

STUDENT: Tâlharul de pe cruce [cf. Luca 23, 43].

Părintele SERAFIM: Asa e, dar el nu s-a mai întors să ne povestească. S-a întors oare cineva ?

STUDENT: Sfântul Andrei cel Nebun pentru Hristos din Constantinopole.

Părintele SERAFIM: Da. Si mai cine ?

STUDENT: A mai fost un bucătar dintr-o mânăstire.

Părintele SERAFIM: Corect, Sfântul Eufrosin Bucătarul.

STUDENT: Este vreunul dintre cei pomeniti în cartea Sufletul după m.oarte ?

Părintele SERAFIM: Da, sunt unii dintre cei pomeniti acolo care s-au reîntors ca să ne povestească. Ei spun întotdeauna, precum Sfântul Pavel, că nu pot descrie exact ceea ce au văzut. Ei dau anumite descrieri ale Raiului (de pildă Sfântul Andrei vorbeste despre plante, o grădină minunată, si cerul însusi deasupra ei), dar e ceva asa de departe de experienta noastră normală, încât nu pot vorbi prea mult despre el. Ei au văzut starea în care urmează sa ajungem în veacul viitor.

Raiul a fost un loc aparte de pe pământ care a fost făcut, după Sfântul Efrem Sirul, împreună cu plantele, în Ziua a Treia. în Ziua Sasea Dumnezeu l-a asezat în el pe om. La obârsie a fost un loc al pământului, ca spre a arăta că omul era sortit să urce de pe pământ la cer. Nu era în întregime material, ci dintr-o materie rafinată pe care nu o întelegem. Dar, din pricina căderii omului, acest aspect ceresc al pământului - o parte specială a pământului dintru început - s-a ridicat cumva si a dispărut din vederea noastră, desi încă suntem în stare să ne întoarcem în el. In acelasi timp, după cădere, pământul dintru început a căzut întru stricăciune.

STUDENT: Când a fost făcut iadul după părerea Părintilor ? A fost făcut o dată cu facerea cerurilor sau o dată cu facerea pământului ?

Părintele SERAFIM: Iadul nu a fost făcut în mod concret, tot asa cum nici răul nu a fost făcut în mod concret. Iadul este doar locul si starea unde au căzut îngerii căzuti. Cu alte cuvinte, într-un anumit sens, ei însisi l-au făcut. Scriptura vorbeste despre locul "gătit diavolului si îngerilor lui" [Mat. 25, 41], dar nu pomeneste cum a luat fiintă. Nu ni se povesteste amănuntit nici despre îngeri, nici despre căderea lor; există doar scurte referiri ici-colo. Este vădit că acestea s-au petrecut înainte de aparitia sarpelui din Cartea Facerii.

Mai sunt alte întrebări ? Este greu de înteles acest concept despre un lucru care nu e nici cu totul material, nici cu totul duhovnicesc ?

STUDENT: Suntem foarte obisnuiti să gândim dualisdc: materialul in opozitie cu spiritualul.

Părintele SERAFIM: Asa este. în veacul viitor vom avea trupuri, dar vor fi trupuri duhovnicesti. Va fi un tărâm asemănător cu Raiul de la început, desi Raiul era mai "grosier", adică relativ material. Tărâmul viitor va fi un sălas duhovnicesc, dar în acelasi timp în el vor exista trupuri

[Sf. Simeon Noul Teolog scrie despre zidirea reînnoită din veacul viitor: "Toate vor fi mai presus de cuvânt, ca unele ce vor întrece toată gândirea, iar fiind duhovnicesti si dumnezeiesti, se vor uni cu cele inteligibile si se vor face un alt Rai inteligibil si un Ierusalim ceresc, asemănat si unit cu cele ceresti, si o mostenire neclintită a fiilor lui Dumnezeu" (Discursuri teologice si etice, ed. cit., p. 130). (n. ed.)]

Care a fost primul exemplu de astfel de trup ?

STUDENT: Hristos înviat.

Părintele SERAFIM: Da - trupul înviat al lui Hristos, care putea trece prin usi închise si prin ziduri. Putea arăta că mănâncă, desi El nu avea nevoie să mănânce; El avea rani ce puteau fi atinse, dar arăta asa de diferit, încât ucenicii nu L-au recunoscut atunci când L-au văzut. Este o stare foarte tainică, totusi tine de trup.

STUDENT: Dacă Adam si Eva nu ar fi căzut, ar fi putut Adam să înainteze până la starea desăvârsirii fară Hristos ?

Părintele SERAFIM: Teoretic poti gândi si asa. E o altă problemă faptul dacă Hristos ar fi venit oricum. Dumnezeu stia ce voia să facă de mai înainte si stia cum se vor petrece lucrurile. Si lucrurile erau astfel, încât Hristos a venit. Dar nu ar fi fost nevoie ca El să vină să ne mântuiască dacă Adam nu ar fi păcătuit.

Desigur, sunt lucruri foarte adanci. Mai târziu voi cita câteva dintre slujbele ce vorbesc despre aceste lucruri. Teologia Bisericii ni se dă necontenit în slujbe, fiindcă ea ne face să ne amintim de unde venim si încotro mergem.

14. Vointa liberă

STUDENT: Când Adam a căzut, si-a dat seama în acel moment că are vointă liberă ?

Părintele SERAFIM: De îndată ce nu a ascultat, si-a dat seama că era gol, a văzut că fugea de Dumnezeu si a început să caute scuze. Cu alte cuvinte, i s-a deschis întreaga cale care este urmarea păcatului. Deci a văzut acest adânc în el însusi - că era în stare să aleagă răul, chiar dacă nu ar fi vrut cu adevărat s-o facă.

STUDENT: Deci nu era cu totul constient de voia sa liberă până în acel moment ?

Părintele SERAFIM: Ei bine, Părintii spun că, desi era matur cu trupul si foarte înalt cu cugetul, totusi era încă foarte naiv, nefiind încercat. Era în starea bunătătii fără să fi fost ispitit de către rău.

STUDENT: Deci a stiut Adam ce anume face atunci când a căzut ?

Părintele SERAFIM: Stia un lucru: că există o poruncă. Dar nu era încă încercat în ascultarea poruncilor si, în simplitatea sa, a căzut.

STUDENT: Inainte de a mânca din măr, Adam constientiza ce este răul ?

Părintele SERAFIM: Cred că începutul constientizării răului a fost, proba bil, atunci când a observat că există ispite.

[Sf. Ioan Gură de Aur scrie: "Adam [înainte de cădere] stia că ascultarea era bună si neascultarea era rea; si-aceasta a aflat-o încă mai limpede când, după ce a mâncat din pom, a fost izgonit din Rai si lipsit de acea fericire" (Opt omilii. la Facere 7, 3). (n. ed.)]

De nu ar fi căzut, constientizarea în sine i-ar fi putut fi ca si cum ar fi gustat din pom fără a cădea. Dacă ar fi fost matur si pregătit, ar fi putut cunoaste urmările răului fără a cădea el însusi în rău.

Totusi, aceasta e doar părerea mea. Părintii nu vorbesc despre acest as pect aparte, dar spun că pomul cunoasterii binelui si răului este numai pentru oameni maturi.

(în treacăt fie spus, nici unul dintre Sfintii Părinti nu spune că fructul a fost măr. Nu ni se spune nimic anume despre aceasta; era doar un pom cu fructe.)

15. Facerea lui Adam si a Evei

STUDENT: Dumnezeu a creat doar un bărbat si o femeie ? Sau Adam si Eva sunt reprezentantii unui anume fel de persoane sau grup de persoane ?

Părintele SERAFIM: El a creat întreaga fire omenească într-un om - întâiul om, Adam - iar din carnea lui a luat-o pe prima femeie. Din ei provine restul omenirii.

STUDENT: Când Dumnezeu a creat-o pe Eva din coasta lui Adam, a luat însusirile proprii firii femeiesti din Adam sau a înzestrat-o cu alte însusiri complementare ?

Părintele SERAFIM: Nu ni se spune. I-a dat toate acele însusiri pe care trebuia să i le dea, pornind de la acea coastă. Coasta unui bărbat nu produce o femeie; deci este o minune. Dumnezeu a luat o parte din Adam spre a arăta că obârsia omenirii este una singură. Intregul omenirii este deja prezent în omul dintru început. Oricine s-a născut după aceea - din acest unic om - are aceeasi fire, acelasi chip al lui Dumnezeu, care se vădeste în suflet.

STUDENT: Trupul si sufletul omului erau făcute de la început să fie despărtite ?

Părintele SERAFIM: Nu. Dacă Adam nu ar fi murit, nu am mai fi avut de ce să vorbim despre trup si suflet, fiindcă trupul însusi s-ar fi subtiat si s-ar fi făcut asemenea sufletului. Până la urmă am fi ajuns în starea de trup duhovnicesc.

STUDENT: Dumnezeu a insuflat un suflet si în Eva ?

Părintele SERAFIM: Pe calea pe care o stie El, i-a dat si ei acelasi lucru pe care l-a dat lui Adam. Nu ni se dau amănunte de acest fel. Este pur si simplu o minune dumnezeiască.

STUDENT: De ce se numeste Hristos al doilea Adam ?

Părintele SERAFIM: Noi suntem urmasii lui Adam. Chiar dacă Adam nu ar fi căzut si nu s-ar fi pus început modului de reproducere animală, ar fi existat un mijloc oarecare de nastere din acest unic om. Toti oamenii se trag din Adam, astfel că Adam este ca si omenirea. Adam a nimicit întregul plan pentru omenire, dar Dumnezeu a fost mai "istet", căci El si-a "închipuit" de mai înainte cum să împlinească planul fără Adam. Prin urmare, Acela prin Care este reasezată firea dintru început a omului, prin Care ni se dă prilejul să fim din nou în Rai, se numeste al Doilea Adam.

STUDENT: Oare nu spune Sfântul Pavel despre felul cum moartea a venit la toti printr-un singur om ?

Părintele SERAFIM: Asa e, moartea a venit de la un om si viata vine de la un Om.

[Cor. 15, 21-22: Că de vreme ce printr-un om a venit moartea, tot printr-un om si învierea mortilor. Căci, precum în Adam toti mor, asa si în Hristos toti vor învia. (n. ed.)]

Fiindcă Adam a gustat din pom, firea noastră s-a schimbat. De-aceea, când vorbesc despre firea omului, Sfintii Părinti se referă uneori la firea căzută, stricăcioasă, pe care o avem ca urmare a căderii; dar uneori (de pildă Avva Dorothei) vorbesc despre firea dintru început a omenirii, spre a ne da o imagine a stării la care ar trebui să ne întoarcem.

Dar, fiindcă a venit vorba, ideea romano-catolică este diferită. Ei spun că întru început omul era firesc, având un har supraadăugat care îl făcea suprafiresc; iar când a căzut, a pierdut harul si s-a întors la starea în care a fost făcut. Este o conceptie cu totul diferită, care se potriveste cu evolutia, căci dă de înteles că întreaga creatie era naturală la început, iar Dumnezeu nu a făcut toate nestricăcioase. După conceptia romano-catolică, Adam nu a fost făcut nemuritor; el a devenit nemuritor atunci când Dumnezeu i-a adăugat harul. Dar în conceptia ortodoxă omul a fost făcut nemuritor; întreaga sa fire era diferita, iar când a căzut acea fire s-a deformat si s-a schimbat. Desigur, ne putem încă întoarce la starea dintru început, dar numai dacă harul lui Dumnezeu, prin Hristos însusi, ne ridică din nou.

STUDENT: Dar starea la care noi ne străduim să ajungem nu este starea în care era Adam; este starea în care Adam ar fi trebuit să ajungă.

Părintele SERAFIM: Corect. Dar starea dintru început este chipul celeilalte stări, fiindcă era deja aproape de ea.

16. Mintea lui Adam

STUDENT: Cunoasterea pe care o avea Adam era o revelatie dumnezeiască. El nu si-a dobândit cunoasterea asa cum facem noi acum. Este corect ?

Părintele SERAFIM: Da. Când animalele au venit înaintea lui el nu stia despre ele. El le-a dat dintr-o dată ceea ce Dumnezeu i-a pus în minte.

STUDENT: Totul era duhovnicesc.

Părintele SERAFIM: Da. Era ceva foarte înalt. Avem o imagine a acestui lucru atunci când un părinte văzător cu duhul vede pe cineva pentru prima oară si îi spune pe nume, îi spune păcatele si îi spune ce să facă pentru a-si mântui sufletul. Este exact acelasi lucru. Este lucrarea lui, dar numai prin harul lui Dumnezeu. Mintea sa îi dă această informatie neasteptată, dar el poate face acest lucru numai fiindcă este în legătură directă cu Dumnezeu.

STUDENT: Spun oare Sfintii Părinti că închipuirea tine de firea noastră căzută ?

Părintele SERAFIM: Da.

STUDENT: Inchipuirea este acum atât de prezentă în gândirea noastră !

Părintele SERAFIM: Corect.

STUDENT: Cum anume gândea Adam ? Cum spun Părintii că era starea mintii sale ?

Părintele SERAFIM: Era starea numită trezvie, nipsis in greceste. Cu alte cuvinte, el privea lucrurile si le vedea asa cum sunt. Nu era "gând" duplicitar.

[Sf. Grigorie Sinaitul (1265-1346) scrie: "Inceputul si pricina gândurilor este împartirea prin neascultare a amintirii simple si unitare a omului. Prin aceasta a pierdut si amintirea de Dumnezeu. Căci, făcându-se din simplă compusă si din unitară felurită, si-a pierdut unitatea împreună cu puterile ei" (Cuvinte felurite despre porunci 61, Filocalia vol. 7, ed. cit., p. 108). (n. ed.)]

De fapt, nu numai că se uita la ele si le vedea asa cum sunt, ci a si numit toate făpturile pe măsură ce veneau înaintea lui.

STUDENT: Dar am auzit pe unii zicând că închipuirea e legată de puterile noastre creative, care sunt oglindirea puterilor creatoare ale lui Dumnezeu. Acesta e un lucru bun, în felul acesta realizăm lucruri minunate...

Părintele SERAFIM: Depinde ce anume întelegi prin cuvântul "închipuire". Ea are mai multe aspecte. Unul dintre aspecte este capacitatea creatoare, care e parte a firii noastre originare.

STUDENT: Si cu această capacitate a numit Adam făpturile ?

Părintele SERAFIM: Corect. Dar în starea noastră căzută acest talent creator se amestecă cu gândirea duplicitară: privesti lucrurile si îti închipui altceva. Deci cuvântul "închipuire" are două întelesuri, dar in starea noastră căzută este întotdeauna legat de gândirea duplicitară.

[Sf. Maxim Marturisitorul (580-662) învată: "Mintea lui Adam la început nu era pătrunsă de închipuire, care stă între minte si gânduri, clădind un zid în jurul mintii si neîngădumdu-i să intre în cele mai simple si lipsite de chipuri ratiuni (logoi) ale existentelor zidite". Sfântul Nicodim Aghioritul (1748-1809) explică cum anume amăgeste diavolul prm închipuire: "Diavolul are o foarte strânsă legătură si familiaritate cu închipuirea... Căci el, fiind creat de Dumnezeu întâi ca o minte simplă si fără formă ori chip, ca si ceilalti îngeri dumnezeiesti, a ajuns mai târziu a iubi formele si închipuirea. Inchipuindu-si că îsi poate aseza scaunul mai presus de ceruri si se poate face precum Dumnezeu, a căzut din starea de înger de lumină si s-a făcut diavol al întunericului... Diavolul foloseste închipuirea ca unealtă a sa. El l-a înselat pe Adam prin închipuire si i-a starnit în minte nălucirea de a fi asemenea cu Dumnezeu. Inainte de neascultare, Adam nu avea însusirea închipuirii" (Sf. Nicodim Aghioritul, Războiul nevăzut I, 25). (n. ed.)]

STUDENT: După părerea Sfintilor Părinti, de ce a apărut închipuirea si gândirea duplicitară ?

Părintele SERAFIM: Aceasta pare a fi o parte firească a stării noastre căzute. Nu mai vedem lucrurile întocmai cum sunt, fiindcă suntem slabi - suntem, într-un fel, incapacitati. Privim lucrurile si nu prea le mai vedem asa cum sunt. Când ne trezvim, reusim; dar de obicei nu suntem în stare.

STUDENT: Acum vedem ca prin oglindă, în ghicitură [1 Cor. 13, 12].

Părintele SERAFIM: Asa este. Adam vedea întreaga zidire limpede, atât zidirea de jos, cât si pe cea de sus. Si, prin urmare, cunostea pe deplin realitatea de fapt a tuturor lucrurilor, numai că avea nevoie de experientă spre a fi încercat.

STUDENT: Am citit undeva că oamenii îsi folosesc închipuirea spre a recâstiga imaginea Raiului pe care l-au pierdut.

Părintele SERAFIM: Bine, poti să spui asa, căci e evident că omul, odată căzut, tânjeste după fericire. Chiar necredinciosii si oamenii care socotesc că ei nu cred în Dumnezeu si nu ar accepta Raiul sau ceva de felul acesta - toti tânjesc după fericire. Si, desigur, numai în Biserică primim plinătatea fericirii si aflăm calea către ea, care trece prin urmarea lui Hristos pe Cruce. Dacă te apuci de scris poezii, esti foarte înflăcărat vreme de o zi, dar în ziua următoare cazi în deprimare. Pur si simplu nu poti să treci dincolo de firea ta în acest mod. Ca să poti să-ti depăsesti firea căzută este vădit că Cineva de sus trebuie să te ridice. Insusi Acela ce a făcut firea trebuie să te schimbe.

STUDENT: M-ar interesa să aud mai multe despre felul cum a numit Adam animalele.

Părintele SERAFIM: Intrucât Adam era la început într-o stare de nepătimire, mintea sa era într-o stare foarte înaltă atunci când Duirmezeu a adus animalele înaintea lui ca să le dea nume. Adam a dat nume animalelor după însusirile lor. Cu alte cuvinte, el avea un fel de facultate suprafirească; mintea sa era limpede ca cristalul, încât vedea imediat care erau însusirile fiecărei făpturi si ce nume trebuie să aibă. Desigur, limba vorbită de el s-a pierdut. Noi nu mai avem acea limpezime a mintii; este un lucru cu totul mai presus de noi.

Sfântul Simeon Noul Teolog spune că Adam era "un împărat nemuritor peste o zidire nemuritoare" - nu doar Raiul, ci întregul pământ. Desigur, Raiul a fost făcut ca să-i fie sălas. El a fost plăsmuit în afara Raiului, pe pă mânt, iar apoi dus în Rai, locuinta sa. Animalele nu erau direct în Rai; ele au fost "aduse" acolo. Nouă ne-ar părea a fi niste fiinte paradisiace, dar de fapt ele erau în afara hotarelor Raiului si au fost aduse în el atunci când Adam le-a numit. Când Adam a căzut, s-a întors pe pământul de unde venise. A fost trimis din nou afară, să trăiască pe pământ cu sudoarea fruntii sale.

17. Raiul si cerul

STUDENT: în viata viitoare omul va fi în Rai sau în cer. Raiul si cerul sunt acelasi lucru sau nu ?

Părintele SERAFIM: Din punctul nostru de vedere, al celor ce suntem asa de departe, este acelasi lucru. Multumeste lui Dumnezeu dacă ajungi în oricare din ele. Dar se pare că vor exista deosebiri, fiindcă multe lăcasuri sunt [Ioan 14, 2] si locuri osebite; adică unii sfinti aiung la o mai mare libertate, mai mare apropiere de Dunmezeu, iar altii abia de intră. Si cei blânzi vor mosteni pă mântul [Ps. 36, 11; cf. Mat. 5, 5]. Sfântul Simeon Noul Teolog spune că aceasta înseanmă că cei blânzi vor mosteni chiar pământul acesta de aici. Deci se pare că unii se vor afla pe pământ, cu putinta de a merge mai sus, altii vor fi pe trepte mai înalte. Nu ni s-a descoperit totul; am fost lăsati doar să aruncăm o privire. Dacă vom intra în acea stare, vom vedea exact ce se întâmplă.

Intreaga zidire - cea care trebuia să fie întru început - va fi din nou. Nu ni s-a spus dacă vor fi exact aceleasi fiare sălbatice anume (căci fiecare făptură individuală are o "personalitate" diferită). Dar vor fi aceleasi făpturi. Se pare că va fi exact acelasi sarpe, numai că vom fi prieteni cu el. Chiar scorpionii si tot restul... Dacă nu te mai pot vătăma, atunci toate aceste animale nu mai stârnesc spaima.

STUDENT: Dreptii care au murit deja, precum noii mucenici - se află în Rai, în cer sau într-un loc aparte ? Ce învată Părintii despre aceasta ?

Părintele SERAFIM: Nu putem decât să ne luăm după vedeniile unor oameni, precum Sfântul Salvius [din Albi] care a murit si a ajuns în cer. De obicei, când este vorba în mod specific de Rai, se vede verdeată. Dar Sfântul Salvius a ajuns într-un alt loc, unde nu crestea ceva verde, ci erau doar o multime de oameni în alb: sfinti, mucenici. Cu alte cuvinte, ei sunt în cer. Sfântul Andrei cel Nebun pentru Hristos, când s-a dus în Rai, nu a văzut oameni, dar a văzut oameni în cer. Nu ni dau amănunte despre lucruri de felul acesta.

18. Diavolul

STUDENT: în legătură cu vrăjmăsia dintre Adam si sarpe: ati spus că diavolul îl pizmuia pe Adam înainte de cădere din pricina bunătătilor revăr sate asupra lui. Dar ati mai spus si că Adam era inferior sarpelui.

Părintele SERAFIM: Diavolul e superior fiindcă e fiintă mintală. Nu e supus trupului. Trupul e un element inferior; deci el este superior. Dar omul urmează să dobândească ceea ce diavolul a pierdut, adică Raiul si cerul. Tocmai de aceea, până azi, diavolul este numai mânie. Iti poti închipui diavolul chiar si după psihologia omenească. Gândeste-te: aveai viată nemuritoare si stiai că esti osândit la iad. Apoi o altă fiintă, mai prejos de tine, nevrednică nici măcar să o scuipi, urmează să dobândească ceea ce tu ai pierdut. Bineînteles că vei ajunge groaznic de invidios, căci pentru tine nu există pocăintă. Vei continua să încerci să faci tot ce este cu putintă ca să îl aduci si pe el în aceeasi stare în care te afli tu.

STUDENT: Ati citat din Facere, acolo unde se spune că sarpele va întepa călcâiul [Pac. 3, 15]. Oare astfel încearcă să ne aducă înapoi în starea în care este el - lipsit de orice nădejde ? Ar fi corect să spunem că în acest fel el încearcă să ne împiedice mersul împreună cu Dumnezeu ?

Părintele SERAFIM: Da. Se pot da multe interpretări acelei propozitii. înseamnă că diavolul nu are putere să facă prea mult. Dacă ar fi ridicat, atunci ar fi un dusman primejdios; ne-ar musca peste tot.

STUDENT: Dar dacă nu poate face prea mult, cum de e în stare să ne smulgă din orice stare si să ne tragă în cele mai de jos ?

Părintele SERAFIM: Dacă avem harul lui Dumnezeu si nu cooperăm cu diavolul, nu poate; numai dacă noi însine ne lăsăm vointa să fie ademenită de către diavol. De fapt, noi însine ne putem lăsa ademeniti, asa cum a fost Adam, chiar fără diavol. Adam putea să păcătuiască si fară diavol, fiindcă văzuse înfătisarea plăcută a fructului oprit si avea deja ispita de a-l dori pentru sine peste porunca lui Dumnezeu.

STUDENT: Poate că e o întrebare cam fără rost, dar ati putea să spuneti ceva despre îmblânzitorii de serpi indieni ? Este într-adevăr ciudat felul cum fac ca serpii să se ridice, să stea drept si asa mai departe.

Părintele SERAFIM: E semnificativ faptul că se ocupă tocmai de acest fel de făpturi. Aceasta arată că, pe undeva, se lucrează cu dracii. La modul general, se poate spune si asta.

STUDENT: Este satana folosit ca unealtă de Dumnezeu ?

Părintele SERAFIM: Oho ! Asta-i o întrebare adâncă.

STUDENT: Stiti cum Dumnezeu l-a lăsat pe satana să-l ispitească pe Iov.

Părintele SERAFIM: E adevărat. Noi nu credem in dualism: că există un Dumnezeu si un diavol, si că se luptă între ei - cum cred maniheii. Noi credem că, de fapt, Dumnezeu stăpâneste totul; si chiar când lucrurile merg împotriva Lui, le foloseste fie pentru mai marea Lui slavă, fie spre a-i aduce pe oameni la mântuire. Deci totul în lume se întâmplă fie pentru că Dumnezeu voieste asa, fie pentru că îngăduie să fie astfel, din pricina libertătii, spre a face să se împlinească un bine si mai mare.

Satana are o personalitate independentă, dar pe termen lung el este cel care pierde. Chiar când pricinuieste un lucru înspăimântător, precum Revolutia Rusească, din ea ies Noii Mucenici, o cutremurătoare pildă pentru oameni. Vă puteti închipui ce s-ar fi întâmplat cu Rusia fără Revolutie, după cum mergeau lucrurile. Probabil că ar fi fost mai rea Grecia de azi - un loc înfricosător de impregnat cu duhul lumesc, ortodox doar cu pretentiile - însă în loc de aceasta a fost pedepsită. Deci, de fapt, din Revolutie a iesit ceva bun, în ciuda faptului că diavolul a vrut răul. Diavolul e independent, poate face rău, dar Dumnezeu scoate întotdeauna bine pentru cei ce a caror vointă doreste binele.

STUDENT: Nu-i asa că diavolul nu poate face nimic fără îngăduinta lui Dumnezeu ?

Părintele SERAFIM: Nu, nu poate. Când spunem că diavolul a fost legat pentru o mie de ani - timpul între întâia si a doua ventre a lui Hristos aceasta nu înseamnă că nu poate face nimic. Inseamnă că poate face doar ce îi îngăduie Dumnezeu.

[Sf. Petru Damaschinul (sec. XI) învată: "Nu este nimic întâmplător sau rău în zidire, si chiar ceea ce are loc împotriva voii lui Dumnezeu este schimbat în chip minunat de către Dumnezeu în ceva bun. De pildă, căderea diavolului nu a fost voia lui Dunmezeu, dar totusi ea a fost întoarsă în folosul celor ce se mântuiesc" (Filocalia, vol. 5). La fel scrie si Sf. Macarie Egipteanul: "Stăpânitorul lumii acesteia [diavolul] le este celor prunci cu duhul toiag de povătuire si bici care bate. Prin aceasta, precum s-a mai spus si înainte, lor le pricinuieste slavă mare si cinste tot mai multă prin necazuri si ispite, căci din acestea au prilejul de a se face desăvarsiti, iar siesi îsi găteste o mai mare si mai grea osândă. Peste tot, prin el se împlineste o mare iconomie. Cum s-a zis undeva, răul ajută binelui printr-o intentie care nu vrea binele. Căci sufletelor bune si cu o vointă bună si cele ce par de întristare li se sfârsesc în bine, precum zice Apostolul: Celor ce iubesc pre Dumnezeu, toate li se lucrează spre bine (Rom. 8, 28)" (Filocalia, vol. 5, Ed. IBMBOR, Bucuresti 1976, p. 315). (n. ed.) După Sfintii Părinti, cei "o mie de ani" pomeniti în Apocalipsă 20, 2 reprezintă perioada între întâia si a doua venire a lui Hristos. Noi ne aflam acum în această perioadă. Vezi Arhiepiscopul Averchie Tausev si Parintele Serafim Rose, Apocalipsa în învătătura Sfintilor Parinti, Ed. Icos, 2000, pp. 216-217. (n. ed.)]

Când cineva umblă în harul lui Dumnezeu, atunci numai dacă el însusi cade din acela poate diavolul să-i facă ceva. Când avem ispite, ele sunt asemeni sarpelui ce înteapă călcâiul: sunt ceva mărunt si trebuie să ne dezbărăm de ele. Numai dacă ne lăsăm coplesiti de ele cădem în deznădejde, mânie si tot felul de păcate. Deci puterea diavolului e foarte limitată.

STUDENT: Dar înainte de Hristos nu era asa.

Părintele SERAFIM: înainte de venirea lui Hristos, satana avea mult mai multă putere, fiindcă fiecare se închina idolilor, care erau demonici.

STUDENT: Dar în întregul ansamblu al lucrurilor, totul era în planul lui Dumnezeu.

Părintele SERAFIM: Sigur că da, dar e un lucru foarte tainic. Totul e cu prins în plan, si totusi fiecare persoană este liberă să facă ceea ce doreste în acest plan. Iar Dumnezeu scoate bunătate si bună rânduială din toate lu crurile, indiferent câti demoni sau oameni doresc să facă rău.

19. Trupul duhovnicesc al lui Hristos

STUDENT: Cum se potriveste Hristos cu locul unde se află acum sfintii si cu starea la care spuneti că trebuia să ajungă Adam ?

Părintele SERAFIM: Iisus Hristos este Dumnezeu.

STUDENT: Da, si Lui îi slujesc sfintii; dar are El un trup duhovnicesc asa cum vor avea sfintii ?

Părintele SERAFIM: Da, are încă trupul Său. Sfântul Andrei, de pildă, L-a văzut pe Hristos tronând în cer.

STUDENT: Dar El este Dumnezeu deja fiintă, si noi ne împărtăsim cu El duhovniceste.

Părintele SERAFIM: Da, Dumnezeu este pretutindeni. El este Lumina. Dar Hristos se află si în cer, în trupul Său cel înviat. Cum se întâmplă practic acest lucru nu suntem vrednici să stim; adică, dacă vom merge alături de El, vom sta de vorbă cu El. Dar ia gânditi-vă - El a mers pe pământ cu ucenicii Săi.

STUDENT: Asa se explică. El este Dumnezeu deja fiintă, dar...

Părintele SERAFIM: Dar a luat trup. S-a făcut asemeni nouă, si deci acel trup este acolo, în lumea cealaltă. în cer ne vom întâlni cu Dumnezeu duhovniceste, dar si cu El în trupul Său.

STUDENT: Si vom avea părtăsie cu el în fiinta Sa ?

Părintele SERAFIM: Nu. Există o învătătură a Sfântului Grigorie Palama despre fiinta si energiile lui Dumnezeu. Noi nu avem nici un contact direct cu Dumnezeu în fiinta Sa, dar îl cunoastem în energiile Sale (în har).

STUDENT: Deci sfintii nu au contact cu fiinta dumnezeirii ?

Părintele SERAFIM: Nu, ei au contact prin energii, si astfel se fac părtasi cu Dumnezeu. Noi nu putem gândi ca Dumnezeu: nu putem gândi gândurile Sale sau să gândim ce anume făcea înainte de facerea lumii, sau alte lucruri de acest fel. Putem doar să participăm după cum ne îngăduie El, prin harul Său.

20. Tăria cerului

STUDENT: Ce anume era tăria ?

Părintele SERAFIM: Iată o întrebare foarte interesantă. Dati-mi voie să fac un scurt rezumat. Textul Facerii vorbeste despre o tărie ce despărtea între apa care era sub tărie si între apa care era deasupra tariei (Fac. 1, 7). Mai târziu, în Grecia antică, a apărut teoria că universul era compus din zece sfere, cu pământul, luna si fiecare planetă ocupându-si propria sferă.

[Prorocul Moisi, autorul Cărtii Facerii, a trăit în secolul XVI î.H. Conceptul grecesc al universului sferic a fost lansat întâi de Pitagora, în sec. 6 î.H. si revizuit de Euxodus în sec IV d.H. (n. ed.)]

Unii, sub influenta acestei teorii, au crezut că textul Facerii învată că exista un fel de castron de sticlă peste pământ. Sfântul Vasile cel Mare a discutat anume această problemă, spunând că nu exista asa ceva: era doar o fortă a naturii care despărtea apele de deasupra - adică un fel de ape mai rarefiate - de apele de dedesubt.

In vremea lui Noe, când a început Potopul, ferestrele cerului s-au deschis si apele au intrat. Cu alte cuvinte, se pare că tăria "s-a sfărâmat", astfel că acea fortă naturală ce tinea apele de deasupra a fost cumva dezlegată. Acesta e unul din motivele pentru care Potopul a fost un dezastru universal. Apele de sub pământ s-au ridicat în sus, si în acelasi timp apele ce se aflau mai înainte deasupra tăriei au venit în jos.

Există o teorie foarte incitantă, avansată de unele persoane, în legătură cu faptul că curcubeul a fost dat lui Noe ca semn că nu va mai fi un nou potop, ceea ce arată că ploaia asa cum o cunoastem si curcubeul legat de ea au fost experiate atunci pentru prima oară. Unele studii au arătat că în urmă cu vreo cinci mii de ani s-a produs o anumită schimbare în atmosfera pământului care a permis radiatiei cosmice să o străbată.

[Studiile respective se bazau pe măsurarea formării radiocarbonului in atmosfera superioară a pământului, care are loc printr-un complicat set de reactii între radiatia cosmică ce pătrunde si Nitrogenul 14 din atmosferă. Data de cinci mii de ani a fost furnizată de Robert L. Whitelaw, consilier nuclear si profesor de inginerie mecanică la Virginia Polytechnic Institute and State University. Vezi Scientific Creationism, ed. *cit., pp. 165-166. (n. ed.)]*

Este foarte posibil ca apele de deasupra tăriei să fi fost un strat de nori peste întregul pământ, ce producea un efect de seră. Resturile fosile din întreaga lume dovedesc faptul că în trecut pământul avea un climat cald universal, cu multă umezeală, pentru o viată vegetală si animală îmbelsugată. Pe lângă dovezile fosile, acelasi lucru îl dovedeste si faptul că există resturi de animale în solul înghetat din Insulele Arctice din nordul Siberiei - zone ce nu ar fi putut întretine astfel de animale în conditiile climatice prezente.

[După E.H. Colbert, un evolutionist, "Multe linii de dinozauri au evoluat în timpul celor 100 de milioane de ani sau mai mult ai istoriei mezozoice în care au trăit... în acele zile pământul avea un climat tropical sau sub-tropical pe mare parte a suprafetei uscatului său, iar în întinsele tinuturi tropicale exista o abundentă de vegetatie luxuriantă. Pamântul era ses si nu existau munti înalti care să formeze bariere fizice sau climatice" ("Evolutionary Growth Rates in the Dinosaurs", Scientific Monthly, august 1949, p. 71). W..T. Arkell, în cartea

sa Jurassic Geology of the World (Hafner Publishing Co., New York, 1956, p. 615) scrie: "O floră destul de bogată de tip temperat prospera înăuntrul sau în apropierea ambelor Cercuri Polare, arctic si antarctic, in Groenlanda de Est si în Grahamland." în 1991, rămăsitele fosile ale unui dinozaur vegetarian, de 25-30 de picioare lungime, au fost descoperite la vreo 400 de mile de Polul Sud. încă si mai aproape de Pol (cam la 250 de mile), geologii au găsit mii de frunze bine păstrate, păstrându-si structura celulară originală si continutul organic. (Vezi Raymond Chris, Chronicle of Higher Education, 20 martie, 1991). (n. ed.)

J.K. Charlesworth, in cartea The Quaternary Era (Edward Amold Co., Londra, vol. 2, 1957, p.650) afirmă: "Marile turme de mamuti si alte animale (Insulele Noii Siberii din nordul îndepărtat al Asiei au dat mamuti, rinoceri părosi, boi moscati, antilope saiga, reni, tigri, vulpi arctice, gulo-gulo, ursi si cai printre cele 66 de specii animale), aveau nevoie de păduri, fanete si stepe pentru a se hrăni... si nu ar fi putut trăi într-un climat precum cel prezent, cu vânturile sale înghetate, iernile pline de zăpadă, solurile înghetate si mlastinile de tundră care există mai tot anul." (n. ed.)]

21. "Localizarea" Raiului

Părintele SERAFIM: Legătura dintre Rai si lumea contemporană este una foarte adâncă, fiindcă la început Raiul era parte a pământului - un loc mai înalt, ca un fel de munte. Când Adam a fost scos afară din Rai, a coborât în jos pe pantă si a început să trăiască acolo. Apoi Cain avea să coboare si mai jos.

STUDENT: In Facere se spune că râul ce iesea din Rai s-a despărtit si s-a transformat în Eufrat si în alte râuri.

Părintele SERAFIM: Da. Se pomenesc patru râuri, interpretate de obicei ca fiind Tigrul, Eufratul, Nilul si Gangele. Există diferite interpretări.

STUDENT: Mai există muntele in acel loc ?

Părintele SERAFIM: Nu. Vedeti, ceea ce avem în prezent e o altă realitate. Un singur fapt: a venit Potopul lui Noe, si se pare că au avut loc catastrofe înspăimântătoare în acea vreme - probabil eruptii vulcanice, munti care se ridicau - ale căror rezultate le vedem acum. Este foarte probabil ca înainte de Noe să nu fi existat cele cinci continente pe care le cunoastem acum era un pământ grozav de diferit. Poate că exista un singur continent. Nu avem, de fapt, nici o idee; nu ni se spune nimic despre aceste lucruri. Pământul a devenit asa de diferit, încât azi nu mai putem spune cum era. în prezent cele patru râuri nu mai au acelasi izvor; s-au schimbat. Cu toate acestea, poti arăta locul si poti spune că în acea zonă este leagănul civilizatiei antice; se pare că de acolo provenim toti.

Desigur, acum Raiul a fost despărtit de pământ. Dar oamenii încă ajung în Rai. Stim despre oameni care au fost acolo, precum Sfântul Eufrosin Bucătarul. El a adus înapoi mere, pe care oamenii le-au mâncat ca pe o pâine sfintită. El a experiat Raiul ca si cum ar fi fost ceva fizic, dar era diferit de realitatea noastră materială de fiecare zi. Poti ajunge acolo doar într-o stare de răpire; trebuie să iesi din tine. Raiul s-a dus acum de la noi, fiindcă Adam era la început diferit de ceea ce suntem noi în prezent. El avea o fire mai înaltă. De fapt, Părintii spun că era din carne, dar era o carne oarecum la mijloc între ceea ce numim trup si duh. Este ceva cu totul diferit.

22. Intre Cadere si Potop

STUDENT: După izgonirea lui Adam dm Rai, cum era starea de despărtire ?

Părintele SERAFIM: Adam a fost izgonit din Rai, dar se spune că stătea si privea la el. Era încă vizibil, si chiar Cain putea încă să vadă Raiul. Unul dintre Părinti spune că, probabil, până la Potop oamenii puteau încă să vadă Raiul. Nu puteau intra în el, fiindcă erau doi îngeri care îl păzeau, dar stim că erau oarecum mai aproape, fiindcă Dumnezeu vorbea necontenit cu Patriarhii. Era o stare complet diferită, foarte greu de imaginat acum, fiindcă după Noe începe noua perioadă în care nu mai avem contact cu Dumnezeu în acest fel. Inainte de Potop Dumnezeu venea si vorbea direct chiar si cu Cain, păcătosul.

23. Potopul

STUDENT: Unii spun că Potopul a avut loc doar între Tigru si Eufrat.

Părintele SERAFIM: Acela ar fi fost un potop local. Dar în Scriptură ni se descrie un Potop universal, peste întreg pământul.

STUDENT: De-aceea se găsesc scoici pe vârfurile muntilor ?

Părintele SERAFIM: Da. Desigur, aceasta se datorează si ridicării muntilor.

Cum anume erau muntii înainte de Potop si cât de mult a urcat apa nu se poate spune in mod decisiv, fiindcă este foarte posibil să fi fost o catastrofă atât de mare, încât întregul pământ dinaintea ei să fi fost cu totul diferit. Se poate ca toti muntii să se fi ridicat în acea vreme. Se vor fi creat trăsături geografice si geologice cu totul diferite. Oamenii care acceptă ideea Potopului în studiile lor - precum Henry Morris în Potopul din Cartea Facerii - spun că cele mai multe stratificări s-au format în timpul si imediat după perioada Potopului, nu vreme de milioane de ani. Cititi cartea.

24. Tâlcuire patristică si critică textuală modernă

STUDENT: Oare Moisi a scris fiecare cuvânt din primele cinci cărti ale Bibliei ? Se stie exact când au fost redactate ?

Părintele SERAFIM: Când se zice la început "cartea lui Moisi etc.", înseamnă "de la Moisi, în traditia lui". Una dintre carti (Deuteronomul) pomeneste de moartea lui Moisi; deci nu el a scris acea parte. Nici Psalmii lui David nu au fost scrisi toti de David. Poate jumătate sunt scrisi de el, iar ceilalti au fost scrisi de alte persoane. Biserica Ortodoxă nu-si pune problema dacă fiecare cuvânt e scris de persoana căruia îi este atribuit. Nu ne facem atâtea probleme, fiindcă avem ideea de traditie, adică aceasta e cartea lui Moisi, "în traditia lui" Moisi. Partea principală este chiar de mâna lui; alte părti au fost adăugate mai târziu, dar toate sunt în traditia lui Moisi.

Nu vă pot spune în mod exact când anume au fost redactate cărtile. O mare parte s-au păstrat în traditia orală. Textul de bază al Facerii a fost descoperit prorocului Moisi. Nu ne facem griji nici măcar să aflăm dacă fiecare cuvânt este chiar asa cum l-a primit. Probabil că protestantii se vor supăra foarte tare. Dar nu ne facem griji fiindcă, dacă se tâlcuieste în Biserică, Biserica însăsi este garantia că se va păstră în duhul adevărat. Textul ebraic si cel grecesc se deosebesc într-o multime de amănunte - de pildă, în ce priveste vârsta Patriarhilor.

STUDENT: Primul capitol din Facere vorbeste de cele Sase Zile si de facerea bărbatului si a femeii. Apoi, în capitolul al doilea, textul pare a o lua de la început, spunând cum bărbatul a fost plăsmuit din tărâna pământului, iar Eva a fost făcută din coasta lui Adam. Parcă ar fi fost două istorisiri.

Părintele SERAFIM: Nu, este doar o repovestire a istorisirii dintr-un alt punct de vedere. O relatare se referă la obârsia Omului însusi; cealaltă se referă îndeosebi la obârsia primilor oameni, Adam si Eva. Eruditii moderni obisnuiesc să spună: "Aha, înseamnă că erau doi autori diferiti, care trebuie despărtiti, si trebuie cercetat punctul de vedere al fiecăruia - ce vrea să spună fiecare ?" Nu este nevoie de asa ceva, fiindcă, chiar dacă textul s-a transmis pe undeva într-o formă mai coruptă, totusi textul de bază a ajuns la noi, si stim că el, ca întreg, ne pune în legătură cu Adevărul.

Deci tâlcuirea Bisericii este cheia pentru a întelege cum se armonizează cele două relatări. Când dăm peste lucruri de felul acesta, spunem doar că aceeasi istorisire este povestită din două puncte de vedere diferite - două accente diferite. Nu este, de fapt, o dificultate reală.

Ideea că trebuie să existe doi autori diferiti sau că există trei Isaia, fiindcă se vorbeste despre trei perioade diferite - este ceva foarte pueril. Eruditii moderni pornesc de la premisa că nimeni nu poate vorbi despre viitor. Bineînteles că, în spiritul acestei idei, ar trebui eliminati toti prorocii.

STUDENT: Uneori uităm că există o întreagă scoală teologică ce este în principal umanistă si porneste de la prezumtia că o carte ce vorbeste despre un lucru din viitor trebuie neapărat să fi fost scrisă mai târziu, astfel încât privea, de fapt, spre trecut.

Părintele SERAFIM: Da, si asta este doar o prejudecată a lor. După credinta noastră, noi nu putem pur si simplu să acceptăm acest lucru, fiindcă noi credem că există proroci. Există o carte de prorocii ce încă nu s-au împlinit: Cartea Apocalipsei. După unii eruditi moderni ea nu vorbeste despre evenimente viitoare. însă noi credem că urmează să vedem împlinirea acelor evenimente în viitor, dar într-o formă care este putin ascunsă. Nu putem spune cu precizie că lumea se va sfârsi în 2005 sau la o altă dată anume; dar, pe măsură ce vedem că evenimentele se împlinesc, vedem întelesul adânc al prorociei care a fost scrisă înainte de eveniment.

Chiar dacă s-ar putea ca unele părti ale Cartii Facerii să fi fost redactate de diferiti copisti în vremuri diferite, s-ar explica astfel unele diferente de limbaj, dar este un lucru cu totul secundar, care nu afectează esentialul. Esentialul este acesta: despre ce se vorbeste în aceste texte ? Iată lucrul principal, pe care trebuie să-l avem în minte când tâlcuim orice text sfânt: despre ce anume vorbeste textul, care e întelesul său ? Toate micile probleme când a fost redactat si în câte feluri a fost redactat (eruditii chiar analizează textul spre a calcula de câte ori sunt folosite anumite cuvinte, evidentiind anumite sinonime spre a arăta că au fost autori diferiti etc.) - sunt, de fapt, pierdere de timp. Principala întrebare este, iarăsi: care este Adevărul cuprins în el ? Iar cheia întelegerii adevărului din Cartea Facerii sau din oricare dintre cărtile Scripturii este învătătura Bisericii transmisă de Sfintii Părinti.

Important este să acceptăm că textul însusi e un întreg, si că el vorbeste despre Adevăr; si trebuie să îi dăm cea mai mare cinstire, fiind cuvântul lui Dumnezeu. Când dăm de ceva ce pare a fi o contradictie, trebuie să privirn mai în adâncime si să vedem cum au rezolvat-o Sfintii Părinti. Din când în când putem veni si noi cu o mică interpretare. De pildă, am discutat ideea legată de tărie: nici un Sfânt Părinte nu vorbeste în mod specific despre această teorie. Omul modem s-a gândit la ea, si are ponderea unei teorii, dar nu e din aceeasi categorie cu Adevărul descoperit. E doar un ajutor în tâlcuirea textului.